

Taxon Trollius altissimus

Název taxonu	Trollius altissimus
Vědecký název taxonu	Trollius altissimus
Jména autorů, kteří taxon p...	Crantz (1763)
Odrůda	‘Earliest of All’
Český název	upolín vyvýšený
Synonyma (zahradnický pou..	Trollius chloranthus Hegi
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holartická květenná říše a Cirkumboreální oblast
Biogeografické regiony - po..	hory karpatského oblouku - z Ukrajiny do Německa a na Balkán

Zařazení

Fytocenologický původ	telmatofyt, tafrofit, krenofyt; zaplavované a podmáčené louky, horská prameniště, do 1600 m n.m.
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Di - divoce rostoucí trvalka

Popisné a identifikační znaky

Habitus	vzpřímeně rostoucí trsnatá trvalka, 0.4-0.6 (1.0) m vysoká
Kořen	černé adventivní kořeny z krátkých silných oddenků
Výhony	přímé, často nevětvené, lysé, střídavě olistěné
Pupeny	robustní, bílé
Listy	střídavé, řapíkaté, dlanitodílné s ostře vykrajovanými (nepravidelně dvakrát zubatými) segmenty
Květenství	květy solitermí nebo nejvýše po dvou - třech na lodyhách
Květy	veliké, spirocycklické, volnoplátečné s 8-10 zářivě žlutými sepaly, s 5-10 petaly přeměněnými v nektaria, s množstvím volných tyčinek a pestíků
Plody	zobánkovitě elipčité, světle hnědé, mnohasemenné měchýřky
Semena	vejčitá, leskle černá
Možnost záměny taxonu (+..	často zaměňován se západoevropským Trollius europaeus L. (nápadně zkrácené zobánky měchýřků), situace je komplikována množstvím zahradních hybridů obou druhů (Trollius x cultorum Bergm.)

Dlouhověkost	dlouhověká
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Květen
Konec doby kvetení	Červen

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - polostín	✓
Faktor světla - poznámka	heliofyt
Faktor tepla	výsevy 16°C-22°C, poté stratifikace (minus 4°C) po 6-8 týdnů, vzchází nepravidelně při 10°C; mrazuvzdorná do minus 34°C (USDA); urychlení zprvu 6°C-8°C, v závěru při dostatku světla až 14°C
Faktor vody	mesofyt; od dubna nutné pravidelné závlahy
Faktor půdy	propustná, spíše kyselá pH (5.2-6.4) s vyšším podílem organické složky
Faktor půdy - poznámka	vododržná, nezasolená (EC do 1.6 mS.cm), v předjaří každoročně 4-8 kg plných hnojiv pro ar (v produkčních letech k tomu ještě 6 kg NPK k počátku léta)

Agrotechnické vlastnosti a požadavky

Řez	po vybarvení ještě uzavřených, ale už nadmutých terminálních květů; trvanlivost 4-6 dní, skladování květů nejvýše čtyři dny ve vodě při 4°C
-----	---

Užitné vlastnosti

Použití - pro trvalky	VPp - Volné plochy přírodě blízkého charakteru, VPz - Volné plochy záhonového charakteru, Z - Záhon, OV - Okraj vody a OV1 - Okraj vody - zóna mělkých močálů a bažin
Použití - pro trvalky - pozná..	Fr 3 so, příležitostně WR 3-4 so (volné plochy a okraje vod na slunci, s vlhkými až rozmáčenými půdami), hybridy také pro B 2 so (záhonové výsadby na přiměřeně vlhkých půdách)
Choroby a škůdci	početné ascomycety (Rhizoctonia, Cercospora, Ramularia, Gnomonia, Metasphaeria, Clypeoportella, Crocicreas, Sphaerella, Ombrophila), rzi (Puccinia), chytridiomycety (Synchytrium), ze škůdců mšice (Aulacorthum, Aphis), molice (Trialeurodes), nosatci (Tapinotus) a mandelinky (Lythraia), háďátka (Meloidogyne,

	Aphelenchoides aj.)
Růstové i jiné druhově spec..	výnosy 8-10 kv.stonků z rostliny v prvním roce, 15-20 stonků ve druhém a třetím produkčním roce, poté obnova porostů (hádátka!)
Doporučený spon pro výsad..	porosty k řezu květů 580 rostlin pro ar (0.4 x 0.3 m; vzrůstnější odrůdy lépe 0.4 x 0.4 m)

Množení

Množení	Předpěstování sadby a Dělení trsů
Množení - poznámka	výsevy 10°C-12°C - nutná až dvouměsíční stratifikace při minus 4°C, 25 g osiva k dopěstování tisíce rostlin
Mezihrnky	deset týdnů po vzejití do 8 cm hrnků nebo multiplat
Konečné hrnky	12-16 cm
Retardace	ne
Květní tvorba	exaktní data dosud nedostupná, nutná je vernalizace; kvetení lze u dostatečně vernalizovaných rostlin o dva-tři týdny přirychlit
Reakční doba	exaktní data dosud nedostupná
Doba kultivace	výsadby k případnému řezu kvetoucích stonků 6-8 let
Odrůdy	žluté 'Canary Bird', 'Earliest of All', 'Helios', 'Maigold', 'Newry Giant', 'Lemon Queen', 'Goldquelle', 'Hoheslicht', oranžové 'Frühlingsbote', 'Orangekönig', 'Orange Globe', 'Feuertroll', 'Goliath', Prichard Giant, 'Meteor' i, bělavý 'Alabaster' a další náleží hybridnímu T. x cultorum

Ostatní

VBN statistiky	jen necelých 300 tisíc prodaných stonků s ročním obratem 34 tis.eur
Odkazy	Doroszewska A.: The genus Trollius. A taxonomic study. Monograph. Botanicae XLI: 1-167, Panstwowe wydawnictwo naukowe, Warszawa 1974 -- Siplivinski V.N.: Genus Trollius in Asia boreali et orientali. Novosti sistematiky vysších rastěnij 9: 163-182, 1978 --

Grafické přílohy

